

แนวทางการผู้ป่วยโรคติดเชื้อที่ระบบการหายใจช่วงบนและหลอดลมอักเสบเฉียบพลัน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

หวัด-เจ็บคอ (Common cold) <ul style="list-style-type: none"> ■ ตาแดง น้ำตาไหล ไอ ท้องเสีย (ในเด็ก) ■ เสียเหงื่อ มีน้ำมูกใส มีน้ำมูกมาก จามบ่อย ■ มีไข้ต่ำๆ ($\leq 38^{\circ}\text{C}$) หรือไม่มีไข้ ■ เจ็บคอไม่มาก มีผื่น มีแผลในช่องปาก 	คอหอยอักเสบ/ ทอนซิลอักเสบเฉียบพลัน (Acute pharyngitis/ Acute tonsillitis) <ul style="list-style-type: none"> ■ เจ็บคอ กลืนเจ็บ มักมีไข้ อาจมีอาการโรคหวัดร่วมด้วย ■ ตรวจพบคอแดง (injected pharynx) ■ ส่วนมาก (>80%) เกิดจากเชื้อไวรัส ส่วนน้อยจากเชื้อแบคทีเรียและเชื้อโรคอื่น 	หูชั้นกลางอักเสบ (Acute otitis media) ที่เกิดจากเชื้อไวรัส <ul style="list-style-type: none"> ■ มักพบในเด็ก ■ มีอาการโรคหวัด ปวดหู หูอื้อ อาจมีไข้ ■ มักเกิดจากเชื้อไวรัสที่เป็นสาเหตุของหวัด ■ ไม่ควรใช้ยาต้านจุลชีพ อาการมักดีขึ้นใน 3 วัน 	โพรงจมูก (ไซนัส) อักเสบเฉียบพลัน (Acute rhinosinusitis) ที่เกิดจากเชื้อไวรัส <ul style="list-style-type: none"> ■ มีอาการโรคหวัด หรือมีน้ำมูกเรื้อรังหลังเป็นหวัด อาจมีไข้ ปวดแสบ ปวดหน้าผาก ปวดกรามบน ■ อาจคัดจมูกบริเวณแก้ม ■ ส่วนมากเกิดจากเชื้อไวรัสที่เป็นสาเหตุของหวัดส่วนน้อยเกิดจาก S.pneumoniae, H. influenzae ■ ไม่ควรใช้ยาต้านจุลชีพ มักมีอาการดีขึ้นหรือหายใน 7 วัน 	หลอดลมอักเสบเฉียบพลัน (Acute bronchitis) <ul style="list-style-type: none"> ■ ไอแห้งหรือมีเสมหะ คันคอ อาจมีไข้ เสียงแหบ อาจมีอาการโรคหวัดร่วมด้วย ■ ตรวจไม่พบความผิดปกติของปอด ■ สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากเชื้อไวรัส
--	---	---	--	--

การรักษา: ใช้ยารักษาตามอาการ

- ยานแก้ไอ: Dextromethorphan, ยามอมแก้ไอเมแวนท์, ยานแก้ไอผสมมะขามป้อม
- ยาลดน้ำมูก: 1st generation antihistamines เช่น Chlorpheniramine เป็นต้น (กรณีที่ใช้ยาลดน้ำมูก ไม่แนะนำให้ใช้)

- ยามบรรเทาอาการหวัด เจ็บคอ:

ยาฟ้าทะลายโจร (350 mg/cap) 5 cap po qid pc x 3days
(1.5- 3 g qid pc)

กรณีที่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะอย่างสมเหตุผล

ต่อมทอนซิลอักเสบหรือคอหอยอักเสบจากเชื้อ Group A streptococcus (GAS) <ul style="list-style-type: none"> ■ กรณีมีลักษณะต่อไปนี้ 3 ข้อ คือ 1. มีไข้ $> 38^{\circ}\text{C}$ ร่วมกับมีอาการเจ็บคอมาก 2. ผื่นขาวที่ต่อมทอนซิล 3. คลำพบต่อมน้ำเหลืองโตบริเวณลำคอและกดเจ็บ 4. ไม่มีอาการไอหรือพิจารณาให้แกผู้ป่วยโรคหัวใจรูมาติกและผู้ป่วยภูมิคุ้มกันบกพร่อง 	หูชั้นกลางอักเสบที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย (Acute otitis media) <ul style="list-style-type: none"> ■ มีไข้สูง ■ ปวดหูมาก หูอื้อ ■ เกิดหลังจากการเป็นหวัด ■ มีอาการรุนแรงมากหรืออาการไม่ดีขึ้นเองใน 3 วัน ■ เมื่อแก้วหูโป่งออกสีแดงเรื่อๆ ■ เยื่อแก้วหูทะลุและมีน้ำหนองไหล 	ไซนัสอักเสบเฉียบพลันที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย (Acute bacterial rhinosinusitis) <ul style="list-style-type: none"> ■ เกณฑ์วินิจฉัยโรคไซนัสอักเสบเฉียบพลันจากแบคทีเรียที่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ ได้แก่ ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ 1. มีอาการของหวัดไซนัสอักเสบนานตั้งแต่ 10 วัน โดยอาการไม่ดีขึ้น 2. มีไข้สูง (39°C) ตั้งแต่เริ่มป่วยร่วมกับน้ำมูกเหลือง-เขียวหรือเจ็บที่ใบหน้าต่อเนื่องนานอย่างน้อย 3-4 วัน ■ มีอาการของหวัด ไซนัสอักเสบ นาน 5-6 วันแล้วอาการดีขึ้น แต่กลับมีอาการเลวลงโดยกลับมีไข้ปวดศีรษะหรือมีน้ำมูกมากขึ้นหรือกรณีที่มีความต้านทานโรคต่ำ เช่น เชื้อรา (mucor) ในผู้ป่วยเบาหวาน, เชื้อกรัมลบหรือ anaerobe ในผู้ป่วยเม็ดเลือดขาวต่ำหรือผู้ป่วยที่มีท่อให้อาหาร (NG tube) อาจพิจารณาใช้ยาปฏิชีวนะอื่นตามความเหมาะสม 	หลอดลมอักเสบเฉียบพลัน (Acute bronchitis) <ul style="list-style-type: none"> ■ จะพิจารณาให้ยาปฏิชีวนะเมื่อ ■ ไอมากและนาน มักไอกลางคืน ■ ไอรุนแรงเป็นชุด มักอาเจียนหลังการไอ ■ อาจเป็นโรคไอกรน (Pertussis)
เด็ก <ul style="list-style-type: none"> - Penicillin V (125mg/5ml) 25-50 MKD po divided bid or tid ac x10 days หรือ - Amoxicillin (125mg/5ml) 50 MKD po divided bid pc (Max1,000 mg/day) x 10days ผู้ใหญ่ <ul style="list-style-type: none"> - Penicillin V (250) 2 tab po bid or tid ac หรือ 1 tab po qid ac x10 days หรือ - Amoxicillin (500) 1 cap po bid pc x10 days * ไม่ควรใช้ Amoxicillin (500) 2 cap po bid pc เนื่องจากขนาดยาสูงเกินกว่าขนาดที่แนะนำ โดยไม่ได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น 	เด็ก <ul style="list-style-type: none"> - Amoxicillin 40-50 MKD po divided bid or tid pc x10-14 days * หากไม่ตอบสนองต่อการรักษาด้วย Amoxicillin พิจารณา refer โรงพยาบาลโนนไทย ผู้ใหญ่ <ul style="list-style-type: none"> - Amoxicillin (500) 1 cap po tid pc x10-14 days หรือ * หากไม่ตอบสนองต่อการรักษาด้วย Amoxicillin พิจารณา refer โรงพยาบาลโนนไทย 		เด็ก <ul style="list-style-type: none"> - Erythromycin dry syrup (125 mg/5 ml) 40 MKD po divided bid to qid ac x14 days ผู้ใหญ่ <ul style="list-style-type: none"> - Roxithromycin (150) 1 tab po bid ac x5 days
กรณีแพ้ Penicillin เด็ก <ul style="list-style-type: none"> - Erythromycin dry syrup (125mg/5 ml) 40 MKD po divided bid to qid ac 	ผู้ใหญ่ <ul style="list-style-type: none"> - Roxithromycin (150) 1 tab bid ac 		MKD = mg/kg/day

ผู้จัดทำ.....

(นางสาวภัทรนุช รุจิวรรณ)
เภสัชกรชำนาญการ

ผู้ตรวจสอบ.....

(นายภาณุวัฒน์ กาญจนวาทะ)
นายแพทย์ชำนาญการ

ผู้อนุมัติ.....

(นายสมเกียรติ สอดโคกสูง)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโนนไทย

วันที่ 29 ธันวาคม 2560